

Van de voorzitter

Waterschapsverkiezingen, benut je stem

Een van mijn drijfveren om met Land van Ons te beginnen was mijn frustratie over de onmacht van de politiek. Zoals bij de lange termijnvisies en plannen voor onderwerpen als klimaat, ruimtelijke ordening en biodiversiteit. Mijn persoonlijke motto werd dan ook: 'Verwacht niks van Den Haag. Als je iets wilt veranderen, dan moet je zelf initiatief nemen!' Bij de provincies heb ik hetzelfde gevoel: als puntje bij paaltje komt hangen ze aan de geldketting van Den Haag.

Voor de Waterschappen ligt dat heel anders. Zij heffen eigen geld met de waterschapsbelasting en ondersteunen met elkaar de rijksopgave voor waterbeheer. Deze positie en het toenemend belang van hun taken voor de Nederlandse waterhuishouding maakt het de moeite waard om als burger eens goed te kijken naar de programma's van de partijen die meedoen aan de waterschapsverkiezingen. Kijk daarbij naar hun antwoord op belangrijke vraagstukken: laten we de vervuilers van het oppervlaktewater zelf de rekening betalen (boeren staan ook hier op 1, maar ze worden maar beperkt aangeslagen op de lasten), gaan we eindelijk natuurvriendelijke oevers rond watergangen aanleggen, gaan we eindelijk in delen van het land het peil omhoog brengen om zo co2 beter vast te houden? Het zijn maar een paar voorbeelden, maar als landschap

en biodiversiteit je aan het hart gaan dan moet je zeker hier jouw stem niet verloren laten gaan. Er zijn **stemwijzers** voor de verschillende waterschappen.

Voorzitter bestuur,

Franke Remerie

Aan allen die Land van Ons een warm hart toedragen

Afgelopen vrijdag 10 maart heb ik besloten voorlopig al mijn activiteiten voor Land van Ons stop te zetten. Helaas, zeg ik er meteen bij, want de afgelopen ruim 4 jaar gaf dit me veel energie. Maar de keerzijde was dat het me ook heel veel energie kostte. De laatste maanden merkte ik dat steeds meer aan m'n lijf. Een verkoudheid werd erg hardnekkig en de bijkomende stemproblemen werden wel erg irritant. Enkele weken terug werd een dubbele longontsteking geconstateerd. Niet voor het eerst de afgelopen paar jaar. En toen ik afgelopen donderdag meer dan oververmoeid van een paar afspraken thuiskwam, realiseerde ik me (eindelijk) dat het zo niet verder kan.

Ik prijs me gelukkig dat er binnen Land van Ons heel veel anderen zijn, die zeer wel in staat zijn met elkaar het gedachtegoed van Land van Ons voort te zetten. Iets wat meer dan ooit noodzakelijk is in ons verdeelde land.

Ik laat Land van Ons nu voorlopig helemaal los. In ieder geval tot na de zomer. Ik wil weer fit worden en m'n hoofd en handen vrijmaken om al die dingen die de afgelopen 4 jaar zijn blijven liggen een beetje aandacht te geven. Ik wens iedereen veel wijsheid, energie en doekracht. En weet: ik ben niet van de wereld verdwenen: ik ga alleen nu even op de pauzestand.

Franke Remerie

Reactie van het bestuur

Namens alle deelnemers en vrijwilligers van Land van Ons wensen we Franke, die ons als geen ander weet te stimuleren en motiveren, een spoedig herstel.

Bestuurslid Janneke Hoekstra neemt het waarnemend voorzitterschap op zich. Zij was voorheen al enige tijd technisch voorzitter van het bestuur.

Bestuur Land van Ons

**Van onze
coöperatie**

Actuele aantallen:

240 ha aangekocht plus 35 ha in overdracht

23.424 deelnemers

Vind je dat we ons moeten blijven richten op landbouwgrond?

Als Team Aankoop houden wij ons binnen Land van Ons bezig met de selectie en aankoop van nieuwe percelen. In lijn met onze doelstellingen richten wij ons in de eerste plaats op landbouwgronden. Als gevolg van de transitie in de landbouw wordt de overgang tussen landbouw enerzijds en natuur anderzijds echter steeds diffuser.

Land van Ons wordt vaak gewezen op te koop staande percelen met een vorm van natuurbestemming en/of natuurbescherming. Tot nu toe zijn wij terughoudend geweest met het onderzoeken van die percelen. Want:

- Land van Ons richt zich specifiek op landbouwgrond. Dit maakt ons uniek, want er zijn genoeg andere organisaties die zich bezighouden met natuurgrond, zoals Natuurmonumenten en de Provinciale Landschappen;
- Het kopen van stukken grond met een natuurbestemming draagt nauwelijks bij aan de landbouwtransitie;
- Het beheren van natuur vraagt om specifieke kennis, zowel inhoudelijk als wat regelgeving betreft.

We kunnen echter onze ogen niet sluiten voor een aantal ontwikkelingen:

- De scheiding tussen landbouw en sommige soorten natuur wordt steeds minder duidelijk. Het beheer van van dergelijke soorten natuur gaat steeds meer op natuurinclusieve landbouw lijken.
- De overheid heeft nogal wat uitdagingen op het gebied van natuur en landbouw. Daardoor verwachten we dat er meer van dit soort percelen te koop zullen worden aangeboden, bijvoorbeeld onder de noemer van een tussenvorm: landschapsgrond. Als wij deze blijven uitsluiten, lopen we het risico dat we kansen mislopen om mee te bouwen aan de inrichting en toekomst van de landbouw in Nederland.
- Percelen met een natuurbestemming zijn minder duur dan landbouwgrond. Dat betekent dat we met de inleg van onze deelnemers meer meters kunnen aankopen. Er zullen dan wel beperkende voorwaarden in het gebruik zijn.

Het vergroten en verbeteren van de biodiversiteit blijft als doelstelling voorop staan. Het is geen kwestie van wit of zwart, het een of het ander. We verwachten dat we steeds vaker geconfronteerd gaan worden met nuances in de vorm van landbouwgronden met een vorm van natuurbescherming of natuurgronden met mogelijkheden voor landbouw.

Wij horen graag hoe onze deelnemers hierover denken, zodat we dat mee kunnen wegen in onze aankoopoverwegingen.

Heb je een opvatting of wil je andere invalshoeken toevoegen? Stuur ons een **bericht** met je betoog. In een volgende Landscoop gaan we er dan op terugkomen.

Land van Ons staat model voor een nieuw Nederland

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) maakt periodiek een Ruimtelijke Verkenning voor de toekomstige inrichting van Nederland. Daarin beschrijft het mogelijke scenario's die beleidsmakers kunnen gebruiken voor hun plannen. Vorige week verschenen vier scenario's. Voor één daarvan liet het PBL zich onmiskenbaar inspireren door Land van Ons en collega-organisaties. In dit scenario slaan burgers zelf de hand aan de ploeg, precies zoals dat de oprichters van Land van Ons destijds voor ogen stond. Het scenario heeft de naam 'Regionaal Geworteld' en gaat ervan uit dat actieve voedselcoöperaties als Land van Ons groter worden, dat de maakindustrie terugkeert, dat bewonersgroepen zelf ruimtelijke plannen maken en dat streekbewoners natuurgebieden eigenhandig beheren. Alle deelnemers in Land van Ons mogen het zichzelf toerekenen dat de coöperatie als voorbeeld dient voor een toekomstig Nederland. Lees meer over de **scenario's**.

Potentie in Oss

In Oss zijn vier organisaties gaan samenwerken om de biodiversiteit te vergroten, zowel in tuinen en openbaar groen als in het grote buitengebied van de gemeente. Verreweg het grootste deel van het Osse buitengebied is in gebruik voor intensieve landbouw. Enkele weken geleden gaf Franke Remerie een presentatie aan bestuurders in Oss over mogelijke samenwerking met Land van Ons. Deze week verscheen er een **verklaring**. Voorzichtig trekken we de conclusie dat er in Oss mogelijk een perceel voor aankoop wordt voorgedragen.

Verslag Groenboeren Conferentie

Op 4 februari jl. spraken in het Educatorium van de Universiteit Utrecht ruim 300 deelnemers over 'Nederland Groenboerenland. Het kan wel!' De stemming zat er 's morgens al goed in, doordat **Trouw** die dag opende met het 'omschakelplan' van grondfondsen als BD Grondbeheer, Aardpeer, Land van Ons en anderen. Kees van Biert van BD Grondbeheer en Howard Koster van Land van Ons spraken erover. Lees het **verslag** van Bert van Ruitenbeek.

Eén van Ons:

Daniëlle Guirguis in Amsterdam

Daniëlle is deelnemer van Land van Ons en oprichter van Smarthouse, onder andere bekend van de film *Nummer achttien, the breath of life* uit het hoofddprogramma van het International Film Festival Rotterdam. 'We produceren zo duurzaam mogelijk, met bijvoorbeeld een zo laag mogelijke CO2-uitstoot. Aan uitstoot ontkom je nooit helemaal, maar met de film *Nummer achttien* wisten we die tot 11 ton CO2

terug te brengen, een gemiddelde Nederlandse film stoot 72 ton uit. Impact maken betekent voor ons ook lokaal bezig zijn, en daarom zijn we een samenwerking met Land van Ons aangegaan. Wat ik goed vind aan deze organisatie is dat ze de daad bij woord voegen, en samen landbouwgrond kopen om te ontgiften. 'It's the collective that makes it effective', daar geloof ik in en daarom werd ik zelf ook deelnemer. Dat spreekt me meer aan dan een of ander programma in Borneo waar bomen geplant worden die over 15 jaar pas groot genoeg zijn om CO2 af te vangen. Bij de première van **Nummer achttien** gaven we de gasten m2's cadeau, inmiddels hebben 180 m2 landbouwgrond aangekocht.'

Achtergrond

Taal die verenigt: landschapstaal

Het taalverschil tussen overheid, boeren en (andere) natuurliefhebbers maakt het lastig tot snelle oplossingen te komen. Een gezamenlijke landschapstaal biedt oplossingen voor acute vraagstukken, zoals het stikstofprobleem. Dat stelt Wim de Haas als onderzoeker van de relatie tussen mens, natuur en landschap. **Lees**.

Korte keten

Alles wordt duurder maar...

Land van Ons berekent het niet door

Inflatie is weer even een bekend woord. Alles wordt duurder, dat merken wij in de webwinkel ook. Het verpakkingsmateriaal waarmee we de producten verzenden is duurder geworden. Het pellen en persen van boekweit en huttentut kost meer door de gestegen energieprijzen. Wij verkopen niet om de winst, maar om zoveel mogelijk mensen de gelegenheid te geven producten 'van eigen grond' te kopen. Producten van gewassen die je in

de zomer ziet groeien en bloeien en een half jaar later kan ruiken en proeven. Om dat te bereiken berekenen we de gestegen kosten niet of nauwelijks door. Het gaat ons om de boodschap achter de producten, en niet om het verkopen van een zakje boekweit meer of minder. Een aantal producten is inmiddels zelfs uitverkocht. Schaarste hoort bij de natuur. Maar **wees er snel bij** om de laatste pakken met pannenkoeken- en boekweitmeel, vlokken en koekjes te kopen.

Binnenkort verschijnt er een speciale nieuwsbrief met de producten van de nieuwe oogst die we vanaf eind maart aanbieden.

Onze percelen

Land van Ons beheert op dit moment 15 percelen verspreid over bijna alle provincies. Bekijk het **kaartje op de website** voor info.

Friesland: Triemen, Kollumerzwaag en Bakkeveen

Groningen: Onnen

Drenthe: Hooghalen

Noord-Holland: Oudendijk

Overijssel: Lettele en Hasselt

Gelderland: Millingen en Empe

Zuid-Holland: Oud Ade, Wassenaar en Strijen

Noord-Brabant: Halsteren

Zeeland: Kruiningen

Noordbeemster

Podcast over bedrijf van Boer Tim

In een nieuwe podcast is Marja van Berkel in gesprek met boer Tim Zijp van ons perceel **Noordbeemster** en twee leden van het percelenteam. In 40 minuten vertellen zij over de kracht van hun biologisch-dynamische bedrijf, over hun motivatie om 'in te stappen' bij Land van Ons, over de wormenpopulatie en andere fauna en over de verdere invulling van de 8 ha van hun perceel. Plannen om meer met (regen)water te gaan doen en om de graspercelen af te wisselen met andere groenstroken komen ook aan de orde. De samenwerking met organisaties en lokale bedrijven en ideeën over boterbloemzaad en 'wol van Ons' en tenslotte wat de landbouwsector nodig heeft voor zijn voortbestaan. **In de NRC** tipte Vincent Bijlo deze podcast. **Luister**

Friese percelen

Zeer diverse broedvogelpopulatie

In 2022 broedden er op de percelen **Triemen** en **Zwagermieden** vijftien vogelsoorten met in totaal 52 broedparen. Dat blijkt uit de broedresultaten van de Bond Friese Vogelwachten. Het lijkt erop dat het creëren van braakstroken (freesstroken in het grasland) op beide percelen een positief effect heeft op het aantal broedparen. (Foto: *blauwborst*)

Broedpaar	Aantal	Broedpaar	Aantal
Kieviet	8	Blauwborst	2
Grutto	7	Watersnip	2
Rietgors	7	Fazant	1
Rietzanger	6	Wilde eend	1
Graspieper	6	Kneu	1
Tureluur	5	Roodborsttapuit	1
Scholekster	3	Veldleeuwerik	1
		Houtduif	1

Empe

Buurtspraak nieuwe houtsingel

Op 5 februari was er een buurtmiddag bij de akkerpercelen in **Empe**. Daar kwamen rond 25 buren op af, enerzijds om kennis te maken met het percelenteam en andere vrijwilligers en anderzijds om te praten over de plannen voor een nieuwe houtsingel. Een verbindende middag vol waardevolle ontmoetingen, onder genot van de appelcider van pachter **IESSEL**

Cider.

Twee weken later is met man en macht de houtsingel met 500 planten van meidoorn, hazelaar, sleedoorn tot lijsterbes aangeplant. **De Stentor** bericht er over.

Millingen

Soms zit het mee, soms...

Boer Howard gaat als startende ondernemer 'door diepten en dalen'. In zijn column in Vee&Gewas verwoordt hij beeldend wat hem de afgelopen maand is overkomen. De rauwe praktijk had even de overhand op de ideale en idyllische gedachten bij het boeren op ons perceel. **Lees.**

Wassenaar

Erwin en Marlijn: onze tuinders

Erwin de Jong en Marlijn Nauta worden de pachters van perceel **Wassenaar**. Zij beginnen alvast met het land gereed te maken voor hun tweede tuinbouwbedrijf. De

ondernemers runnen al een **zelfoogsttuin** in Noordwijk, waar buurtbewoners wekelijks groenten oogsten en onderdeel zijn van een actieve gemeenschap rond hun tuin. Erwin: 'Nu mogen we ook in Wassenaar met een zelfoogsttuin aan de slag: groenten, kruiden, klein fruit, een bloementuin en een voedselbosrand. Leuk om te gaan samenwerken met het perceelteam van Land van Ons.' **De Wassenaarse Krant** schreef erover.

Onnen

Voorjaarskriebels op de Onneresch

De **Onneresch** viert de onweerstaanbare voorjaarskriebels met twee mooie projecten. Een is al geweest: met een groepje vrijwilligers hebben we zes solitaire eiken geplant en een houtwal hersteld door het planten van lijsterbes, sleedoorn, meidoorn, gele kornoelje en vlier. Een deel van de eiken zal in de toekomst schaduw bieden aan het vee van onze boer.

Op 1 april houden we een bijeenkomst waarbij dr. Wim Hoek van de Universiteit Utrecht de resultaten zal presenteren van het door hem verrichte pollenonderzoek in de pingoruïne in Het Veentje op de Onneresch. We zullen o.a. te horen krijgen welke plantenresten en zaden daarin zijn aangetroffen, waardoor we inzicht krijgen in welke gewassen daar honderden jaren geleden verbouwd werden. De bijeenkomst is primair bedoeld voor alle noordelijke deelnemers aan Land van Ons, maar staat ook open voor deelnemers uit het hele land. **Mail** voor nadere informatie en/of opgave.

Haren de Krant schreef over het herstel van de pingoruïne en de andere landschapselementen. Lees daar ook de reacties van lezers.

Oud Ade

Diep bodemonderzoek

Vorig zomer boorden een aantal studenten van de archeologische faculteit Leiden tot 10 meter diep hopen op nieuwe ontdekkingen. Door de boringen van 10 meter diepte naar boven af te lezen, wordt de geschiedenis van het landschap zichtbaar. Begeleider Joanne Mol schreef een boeiend artikel over de bodemvorming van dit 'kustgebied'. **Lees**

Waterschapsbezoek

Vorige week bracht Sita Dewkalie, lijsttrekker van Water Natuurlijk Rijnland, met twee andere partijleden een bezoek aan het Polderlab Vrouwe Vennepolder. Ze noemden het een inspirerend project!

Land van ons in de media

Bio-boer Alex op de barricade

Onze boer Alex van Hootegem in Kruiningen trekt aan de bel omdat hij sterk de indruk heeft dat supermarkten biologische producten onnodig duur maken. Hij erkent dat de kostprijs van een kilo biologische doperwten vanaf het erf zo'n 45 cent hoger ligt dan van gangbare doperwten, doordat de teelt nou eenmaal duurder is. Maar in de supermarkt is het prijsverschil tussen biologische en niet-biologische doperwten wel ruim twee euro per kilo product. Dat heeft hij samen met collega-boeren van het Biologisch Conserven Comité ontdekt door hun onderzoek naar de prijsverschillen in de supermarkten. Het **Biologisch Conserven Comité** vindt dat de supermarkten consumenten beter moeten uitleggen hoe het prijsverschil tot stand komt. Ze willen dat de supermarkten de winstmarge op biologische en niet-biologische producten gelijk trekken en dat biologische producten zichtbaarder in de supermarkt liggen. **Lees** het complete artikel.

Het tv-programma **Kruispunt, de verschilmakers** had op 12 maart een aflevering over 'Verschilmaker Franke Remerie'. **Kruispunt** volgt naast onze Franke ook onze boeren Kees Sijbenga en Howard Koster. Terugkijken? **Hier**.

Land van Ons komt zijdelings voor in **MEER - de strijd om de laatste akkers van Amsterdam** over het jarenlange gevecht om de Lutkemeer, een polder in de Noordwesthoek van Amsterdam, als landbouwgrond te behouden. Land van Ons heeft aangeboden het nodige land te kopen en heeft gesprekken gevoerd om partijen die er een businesspark van willen maken en anderen die dat juist willen vermijden nader tot elkaar te brengen. Tot nu toe zonder succes, maar de strijd is nog niet gestreden. Film maker Bart Melief volgde het proces drie jaar lang. De **première** van deze documentaire is op **2 april om 13:00 in de Filmhallen** in Amsterdam-West (inloop vanaf 12:30). Tickets zijn vanaf deze week te verkrijgen via de website van de **Filmhallen**.

Wat kan ik doen?

Gezocht: twee beheerders beeldbank Land van Ons.

Land van Ons wil een visuele beeldbank inrichten om alle foto-en videomateriaal van percelen te ontsluiten voor deelnemers. We zoeken daarom twee vrijwilligers die een scherp oog voor beeld hebben, houden van structuur en begrijpen wat Land van Ons nodig heeft aan beeldmateriaal, nu en in de toekomst.

Op dit moment bezitten we duizenden foto's en honderden video's die we onvoldoende recht doen in onze publicaties. Dat willen we veranderen.

We hebben richtlijnen nodig voor fotografen om de beeldbank nog meer te verrijken. Trefwoorden (*tags*) moeten toegevoegd worden aan albums, zodat we snel en makkelijk materiaal kunnen vinden om een marketingcampagne of een blog te ondersteunen. En kwaliteit en structuur moeten in de gaten gehouden worden. Aanmelden en meer informatie: **vacatures@landvanons.nl**.

Wandelen

Er is een leuke wandeltocht bij het perceel van Lettele: download [Landwandeling](#)
Lettele, 6 km in pakweg anderhalf uur.

Doneren aan Land van Ons

Iedereen die Land van Ons een bedrag wil schenken of nalaten kan dat fiscaal aantrekkelijk regelen via **Stichting Voorgrond**, dankzij de ANBI-status van deze stichting, die overigens ook andere, soortgelijke initiatieven ondersteunt.

m2 cadeau geven

lidmaatschap cadeau geven

Agenda

Webinar op 30 maart om 19.30 uur, 'het verhaal van de Onneresch, boeren in cultureel erfgoed', met Jan Wittenberg en Ingrid Schenk.

Op 1 april presentatie pollenonderzoek in de pingoruïne van de Onneresch. **Mail** voor opgave.

Op 2 april première van de film "MEER", een documentaire over de Lutkemeerpolder, zie hierboven.

Algemene Leden Vergadering (online) woensdag 26 april vanaf 19:30 uur.

Land van Ons wil een kentering bewerkstelligen in het uitputten van grond en het verdwijnen van plantaardig en dierlijk leven uit ons landschap. Dit doen we in het besef dat ons land en onze grond letterlijk de bodem is onder ons bestaan, en daarmee een tegenwicht en rustpunt is in ons hectische en op economische groei gerichte bestaan. Door het verwerven en daarna behouden van het juridische eigendom van (landbouw) grond realiseren we een langjarige en daarmee duurzame aanpak.

Bijdragen van:

Bijdragen van: Franke Remerie, Rick Peters, Bas van Goor, Wim de Haas, Harm Schrage, Martijn Vellekoop, Marja van der Ham, Eddo Velders, Dorothee Wortelboer, Joanne Mol

Beeld: Ingrid Schenk

Coverfoto: O J Oosterhoff

Redactie: Steven Berendsen, Flip Schrameijer, Lara Knezevic en Herman Verschuren.

Op de website vertellen deelnemers over hun **motivatie** om zich bij Land van Ons aan te sluiten.

Deze nieuwsbrief verschijnt rond de 15e van elke maand. Copyright © 2023 Land van Ons.

Aan deze e-mail kunnen geen rechten worden ontleend. Je ontvangt deze e-mail omdat je hebt aangegeven deze te willen ontvangen. Heb je geen interesse meer?

[> Schrijf je hier uit](#)

